

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMEEN

§ 1. Inleiding

Het onderhavige wetsvoorstel strekt tot uitvoering van Verordening (EU) 2023/1113 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2023 betreffende bij geldovermakingen en overdrachten van bepaalde cryptoactiva te voegen informatie en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849 (PbEU 2023, L 150) (hierna: de verordening) en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering (hierna: de richtlijn). De richtlijn dient 30 december 2024 in nationale wet- en regelgeving geïmplementeerd te zijn. Dit is ook de datum waarop de verordening van toepassing wordt. Bij deze toelichting is een transponeringstabel opgenomen voor de verordening en de richtlijn.

Dit belangrijkste onderdelen van dit wetsvoorstel zien op de wijzigingen van de Wet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering (hierna: Wwft) die voortvloeien uit de richtlijn. Zo wordt de reikwijdte van de Wwft uitgebreid naar negen categorieën aanbieders van cryptoactivadiensten, waar dit er momenteel maar twee zijn, en worden er een aantal verscherpte onderzoeksmaatregelen geïntroduceerd in de Wwft die gelden voor aanbieders van cryptoactivadiensten. De aanbieders van cryptoactivadiensten die onder de reikwijdte van de Wwft komen te vallen, worden middels dit wetsvoorstel ook onder de Sanctiewet 1977 gebracht.

In paragraaf 2 worden de belangrijkste wijzigingen die de verordening met zich meebrengt uiteengezet. In paragraaf 3 en 4 zal worden ingegaan op de richtlijn en belangrijkste wijzigingen die dit met zich meebrengt voor de Wwft. Vervolgens wordt in paragraaf 5 beschreven wat de punten uit dit wetsvoorstel betekenen voor gegevensverwerking, waarna de paragraaf volgt over de regeldrukeffecten. Daarna wordt achtereenvolgens ingegaan op de financiële gevolgen, uitvoeringsgevolgen en wordt ingegaan op de ontvangen consultatiereacties. Na het algemeen deel van de toelichting is een transponeringstabel van de verordening opgenomen en tot slot volgt de artikelsgewijze toelichting.

§ 2. Verordening betreffende bij geldovermakingen en overdrachten van bepaalde cryptoactiva te voegen informatie

De verordening vervangt Verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006 (verder: Verordening (EU) 2015/847). Aangezien omvangrijke wijzigingen nodig waren is in het belang van de duidelijkheid, tot herschikking van Verordening (EU) 2015/847 overgegaan. Tegelijk met deze verordening zal Verordening (EU) 2023/1114 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2023 betreffende cryptoactivamarkten en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 1095/2010 en Richtlijnen 2013/36/EU en (EU) 2019/1937 (PbEU 2023, L 150) (hierna: MiCA) van toepassing worden. MiCA reguleert de uitgifte van cryptoactiva en het verlenen van cryptoactivadiensten. Titel V van MiCA reguleert de aanbieders van cryptoactivadiensten.

Verordening (EU) 2015/847 werd vastgesteld om te waarborgen dat de vereisten van de Financial Action Task Force ("FATF") inzake aanbieders van elektronische overmakingsdiensten, en met name de verplichting voor aanbieders van betalingsdiensten om bij geldovermakingen informatie over de betaler en de begunstigde te verstrekken, in de gehele Unie op eenvormige wijze ten uitvoer zou worden gelegd. De recentste, in juni 2019 ingevoerde, wijzigingen aan de FATF-normen over nieuwe technologieën, bedoeld om (in de terminologie van de FATF) virtuele activa en aanbieders van virtueleactivadiensten te reguleren, hebben nieuwe en soortgelijke verplichtingen ingevoerd voor aanbieders van virtueleactivadiensten, om zo de traceerbaarheid van overdrachten van virtuele activa te faciliteren. Ingevolge deze wijzigingen moeten aanbieders

van virtueleactivadiensten bij overdrachten van virtuele activa, informatie toevoegen over de initiators en begunstigden. Deze verplichtingen vinden hun weerslag in de verordening. De traceerbaarheid van overmakingen van geld en overdrachten van cryptoactiva kan een bijzonder belangrijk en nuttig hulpmiddel zijn om het witwassen van geld en terrorismefinanciering te voorkomen, op te sporen en te onderzoeken. Om te verzekeren dat de informatie in de loop van de gehele keten van betalingen of de gehele keten van overdracht van cryptoactiva wordt doorgegeven, past het derhalve te voorzien in een systeem dat aanbieders van cryptoactivadiensten ertoe verplicht bij overdrachten van cryptoactiva informatie over de initiator en de begunstigde te voegen, net zoals nu al het geval is voor betalingsdienstaanbieders in het geval van geldovermakingen.

Aangezien Verordening (EU) 2015/847 momenteel enkel van toepassing is op overmakingen van geldmiddelen, dat wil zeggen op bankbiljetten en munten, giraal geld en elektronisch geld als gedefinieerd in artikel 2, punt 2, van Richtlijn 2009/110/EG van het Europees Parlement en de Raad, is het toepassingsgebied met de herschikking aangepast waardoor de verordening ook ziet op informatie-uitwisseling bij de overdracht van cryptoactiva.

§ 3. Wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849

De verordening wijzigt Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG (PbEU 2019, L 156/43) (hierna: de vierde anti-witwasrichtlijn). Middels de wijzigingen die de verordening aanbrengt in de vierde anti-witwasrichtlijn, zullen bijna alle aanbieders van cryptoactivadiensten die gereguleerd worden door MiCA, vallen binnen het bereik van de vierde anti-witwasrichtlijn.

De richtlijn bevat twee kernverplichtingen ter voorkoming van het gebruik van het financieel stelsel voor witwassen en financieren van terrorisme, te weten de verplichting om cliëntenonderzoek te verrichten en de verplichting om ongebruikelijke transacties te melden bij de Financiële inlichtingen eenheid (hierna: FIU). Op basis van de vierde anti-witwasrichtlijn gelden deze verplichtingen nu alleen voor twee categorieën cryptoactivadienstverleners, namelijk aanbieders van bewaarportemonnees en aanbieders van diensten voor het wisselen tussen virtuele valuta en fiduciaire valuta. Om bestaande mazen in het kader ter bestrijding van het witwassen van geld en terrorismefinanciering te dichten wordt de vierde anti-witwasrichtlijn gewijzigd door de verordening. Dit zodat daar alle categorieën aanbieders van cryptoactivadiensten die worden gereguleerd door MiCA, behalve de aanbieders die advies verlenen over cryptoactiva, onder het bereik komen van de vierde anti-witwasrichtlijn.

De richtlijn introduceert daarnaast verscherpte onderzoeksmaatregelen voor aanbieders van cryptoactivadiensten, in het geval dat aanbieders van cryptoactivadiensten een correspondentrelatie aangaan en/of wanneer er overdracht plaatsvindt van een cryptoactiva naar of vanuit een zelfgehost adres. Zelfgehoste adressen zijn adressen die niet zijn gekoppeld aan een aanbieder van cryptoactivadiensten.

Relaties tussen aanbieders van cryptoactivadiensten enerzijds en in derde landen gevestigde entiteiten anderzijds ten behoeve van overdrachten van cryptoactiva of het aanbieden van soortgelijke cryptoactivadiensten, vertonen overeenkomsten met correspondentbankrelaties met een respondentinstelling in een derde land. Dergelijke relaties brengen ook dezelfde verhoogde integriteitsrisico's met zich mee. De definitie van correspondentrelatie is in de richtlijn aangepast, zodat ook betrekkingen die zijn aangegaan voor cryptoactivatransacties of overdrachten van cryptoactiva kwalificeren als correspondentrelatie. In het verlengde hiervan introduceert de richtlijn verscherpte onderzoeksmaatregelen indien aanbieders van cryptoactivadiensten een grensoverschrijdende correspondentrelatie aangaan. De extra onderzoeksmaatregelen die dan gelden zijn in beginsel vergelijkbaar met de verscherpte onderzoeksmaatregelen die gelden voor banken en andere financiële ondernemingen die een correspondentrelatie aangaan.

Wanneer er een overdracht plaatsvindt van een cryptoactiva naar of vanuit een zelfgehost adres gaat dit gepaard met potentieel hoge integriteitsrisico's. Dit omdat niet altijd duidelijk is wie de eigenaar is van het adres. Daarom introduceert de richtlijn aanvullende maatregelen die getroffen moeten worden door aanbieders van cryptoactivadiensten als zij interacteren met zelfgehoste adressen. Zo moeten aanbieders analyseren welke risico's er aan de transacties verbonden zijn. Hiertoe dienen zij te beschikken over interne beleidsregels, procedures en controles. Ingeval de aanbieder van cryptoactivadiensten er kennis van heeft of heeft gekregen dat de informatie over de initiator of begunstigde die het zelfgehoste adres gebruikt niet klopt of indien de aanbieder van cryptoactivadiensten bij overdrachten waarbij zelfgehoste portemonnees betrokken zijn te maken krijgt met ongebruikelijke of verdachte transactiepatronen of een verhoogd risico op het witwassen van geld en terrorismefinanciering, moet die aanbieder in voorkomend geval verscherpte cliëntenonderzoeksmaatregelen treffen om de risico's op passende wijze te beheren en te beperken.

§ 4. Hoofdpunten van het wetsvoorstel

Als gevolg van de verordening wordt een aantal wijzigingen doorgevoerd in de vierde anti-witwas richtlijn. De wijzigingen van deze richtlijn volgen uit artikel 38 van de verordening. De richtlijn is geïmplementeerd in de Wwft en daarom dient voornamelijk deze wet op een aantal punten gewijzigd te worden.

§ 4.1. Uitbreiding reikwijdte

Zoals toegelicht in hoofdstuk drie van deze toelichting, worden aanbieders van bewaarportemonnees en aanbieders van wisseldiensten tussen virtuele valuta en fiduciaire valuta, geschrapt als instellingen in de richtlijn. Hierop wordt de Wwft aangepast. Als gevolg hiervan vervallen alle bepalingen in de Wwft die betrekking hebben op deze partijen, waaronder het registratieregime zoals opgenomen in hoofdstuk 3A van de Wwft. Tegelijkertijd wordt een nieuwe categorie instellingen toegevoegd aan de Wwft, namelijk aanbieders van cryptoactivadiensten. Dit zijn aanbieders van cryptoactivadiensten zoals gedefinieerd in artikel 3, eerste lid, onderdeel 16, van MiCA, behalve de partijen die advies geven over cryptoactiva. Indien in het navolgende wordt gesproken over aanbieders van cryptoactivadiensten, wordt dan ook bedoeld op deze groep aanbieders. Om ervoor te zorgen dat aanbieders van cryptoactivadiensten aan dezelfde vereisten en hetzelfde niveau van toezicht zijn onderworpen als banken en andere financiële ondernemingen, is de lijst met "andere financiële ondernemingen" in de Wwft uitgebreid met aanbieders van cryptoactivadiensten. Dit heeft tot gevolg dat deze partijen aan de twee eerdergenoemde kernverplichtingen van de Wwft zullen moeten voldoen, namelijk het verrichten van cliëntenonderzoek en het melden van ongebruikelijke transacties.

§ 4.2. Verscherpt cliëntenonderzoek

In de Wwft is opgenomen wanneer instellingen verscherpt cliëntenonderzoek moeten verrichten. De geldende verplichtingen worden uitgebreid met de gevallen waarin aanbieders van cryptoactivadiensten verscherpte onderzoeksmaatregelen moeten treffen. Dit is het geval wanneer aanbieders van cryptoactivadiensten een correspondentrelatie aangaan en/of wanneer er overdracht plaatsvindt van een cryptoactiva naar of vanuit een zelfgehost adres. Indien een cryptodienstverlener een correspondentrelatie aangaat moet de aanbieder bij het aangaan van een nieuwe correspondentrelatie bepalen of en in hoeverre de respondent blootstaat aan risico's, op basis van diens reputatie, de kwaliteit van het toezicht en diens controles op de bestrijding van het witwassen van geld en terrorismefinanciering. Op basis van de aldus vergaarde informatie moeten aanbieders van cryptoactivadiensten passende risicobeperkingsmaatregelen treffen, waarbij er met name rekening mee moet worden gehouden dat entiteiten zonder registratie en zonder vergunning potentieel een hoger risico op het witwassen van geld en terrorismefinanciering vormen.

Daarnaast dienen aanbieders van cryptoactivadiensten over interne beleidsregels en procedures te beschikken teneinde het risico op het witwassen van geld en terrorismefinanciering dat verbonden is aan overdracht van cryptoactiva naar of vanuit een zelfgehost adres vast te stellen en te beoordelen. Indien er een reden is om risicobeperkende maatregelen te treffen, dienen die in verhouding te staan tot de vastgestelde risico's. Zo kunnen aanbieders van cryptoactivadiensten bijvoorbeeld eisen om aanvullende informatie over de oorsprong en de bestemming van de overgemaakte cryptoactiva te ontvangen, maar zij kunnen ook de monitoring van de transacties aanscherpen al naar gelang het vastgestelde risico.

§ 4.3. Centraal contactpunt

Artikel 45, negende lid, van de richtlijn bevat de lidstaatoptie om een centraal contactpunt aan te wijzen voor aanbieders van cryptoactivadiensten met een hoofdkantoor in een andere lidstaat en met een vestiging in Nederland, niet zijnde een bijkantoor. Er is gekozen om gebruik te maken van deze lidstaatoptie omdat het centrale contactpunt erop zal toezien of partijen zonder hoofdkantoor in Nederland de regels uit de Wwft naleven. Dit geeft een extra controle op deze partijen. Indien hier onduidelijkheden over ontstaan kan de toezichthouder tevens documenten en informatie opvragen bij het centraal contactpunt.

§ 4.4. Toezichthoudende autoriteiten

Het kabinet is voornemens om de Autoriteit Financiële Markten (AFM) onder MiCA als toezichthouder aan te wijzen voor de verplichtingen die gelden voor aanbieders van cryptoactivadiensten. Als gevolg hiervan wordt in dit wetsvoorstel ook voorgesteld de AFM aan te wijzen als de toezichthouder die toezicht zal houden op de verplichtingen voor aanbieders van cryptoactivadiensten die voortvloeien uit de verordening en de richtlijn. De AFM zal in de regeling "Aanwijzing rechtspersonen Sanctiewet 1977" tevens aangewezen worden als de toezichthouder op de naleving van de Sanctiewet door aanbieders van cryptoactivadiensten. Dit omdat het gebruikelijk is, dat de toezichthouder die de (hoofd)vergunning afgeeft voor het verlenen van een financiële dienst, ook de toezichthouder is voor wat betreft de integriteitsnormen. Dit betekent in de praktijk dat het reeds bestaande integriteitstoezicht door DNB op aanbieders van virtuele bewaarportemonnees en aanbieders van wisseldiensten tussen virtuele valuta en fiduciaire valuta, zal overgaan naar de AFM. De verdeling van het toezicht is uitvoerig besproken met de AFM en DNB. Zij zullen onderling afspraken maken om het Wwft en Sanctiewet 1977 toezicht zo soepel mogelijk te laten overgaan.

§ 5. Gegevensbescherming

Dit wetsvoorstel bevat ten aanzien van de uitvoering van de verordening geen gevolgen voor de verwerking van persoonsgegevens. Het onderhavige wetsvoorstel brengt in het kader van de richtlijn, echter wel enkele wijzigingen met zich mee die betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens. Dit doordat de reikwijdte van de richtlijn wordt uitgebreid en er in bepaalde gevallen aanvullende onderzoeksmaatregelen worden voorgeschreven.

§ 5.1. Gegevensverwerking op basis van de richtlijn

De richtlijn breidt de reikwijdte van vierde anti-witwasrichtlijn uit. Dit zodat alle aanbieders van cryptoactivadiensten die onder MiCA gereguleerd worden¹, ook onder het bereik komen van de anti-witwasregels. Dit heeft tot gevolg dat er straks negen categorieën aanbieders van cryptoactivadiensten onder de Wwft vallen, waar dat er momenteel nog maar twee zijn. Het gevolg hiervan is dat al deze partijen straks aan verplichtingen uit de Wwft moeten voldoen, waarbij sprake zal zijn van gegevensverwerking.

In het kader van het cliëntenonderzoek zullen aanbieders van cryptoactivadiensten persoonsgegevens verzamelen van hun cliënten, net zoals andere instellingen die onder de Wwft vallen. Cliënten kunnen zowel natuurlijke personen als rechtspersonen zijn. Het gaat hierbij om de gegevens zoals opgenomen in artikel 3 tot en met 9 van de Wwft.

---

¹ Behalve de partijen die advies verlenen over cryptoactiva, zie ook paragraaf 4.1 van dit wetsvoorstel.

Ten behoeve van het cliëntenonderzoek worden verschillende persoonsgegevens verzameld. Zo dienen cliënten geïdentificeerd te worden en hun identiteit geverifieerd. Dit geldt ook voor de uiteindelijk belanghebbende van cliënten. Deze informatie wordt opgevraagd bij de cliënten zelf. Ook dient op basis van de Wwft, transacties van cliënten gemonitord te worden om zo ongebruikelijkheden in transactiepatronen te kunnen detecteren en eventueel te melden bij de FIU. Middels transactiemonitoring krijgen aanbieders van cryptoactivadiensten zicht in de financiële gegevens van cliënten.

De richtlijn regelt ook dat indien aanbieders van cryptoactivadiensten een correspondentrelatie aangaan en/of wanneer er overdracht plaatsvindt van een cryptoactiva naar of vanuit een zelfgehost adres, er verscherpt cliëntenonderzoek dient plaats te vinden. De richtlijn introduceert voor wat betreft het aangaan van een correspondentrelatie door een aanbieder van cryptoactivadiensten, soortgelijke eisen die in al verankerd liggen in artikel 8, vierde lid, Wwft. In dit kader kunnen persoonsgegevens worden verzameld op basis van artikel 8, vierde lid, onderdeel e, Wwft. Ook hierbij gaat het om gegevens over de identiteit van de client (van de respondentinstelling).

Daar waar het gaat om dienstverlening gerelateerd aan een zelfgehost adres vereist de richtlijn dat er risicobeperkende maatregelen worden getroffen. Dit kan tot gevolg hebben dat er persoonsgegevens worden verwerkt. Dit omdat de richtlijn ruimte schept om maatregelen te treffen ter identificatie en verificatie van de identiteit van de initiator of de begunstigde of van de uiteindelijk belanghebbende van de initiator of begunstigde. Daarbij kunnen aanbieders, indien nodig, aanvullende informatie opvragen over de oorsprong en de bestemming van de overgemaakte cryptoactiva en kan de permanente monitoring van transacties aangescherpt worden. Ook hiermee kan inzicht worden verkregen in de financiële gegevens van de initiator of de begunstigde die betrokken is bij de overdracht van cryptoactiva.

Tot slot zal de toezichthouder op aanbieders van cryptoactivadiensten, de AFM, persoonsgegevens verwerken. Dit omdat de AFM bij de aanbieders, in het kader van haar toezicht, ook clientgegevens kan opvragen. Daarbij kan de AFM straks ook informatie opvragen, in het kader van haar toezicht, bij het centraal contactpunt dat er gaat komen op basis van artikel 2e, eerste lid, Wwft (nieuw). In dit kader kunnen ook persoonsgegevens verwerkt worden door de AFM. Op de AFM gelden echter de geheimhoudingsbepalingen zoals opgenomen in artikel 22 e.v. van de Wwft.

§ 5.2. Gegevensverwerking op basis van de Sanctiewet 1977

De aanbieders van cryptoactivadiensten die onder de Wwft vallen zullen ook onder de reikwijdte van de Sanctiewet 1977 komen. Dit betekent dat deze aanbieders de verplichtingen die voortvloeien uit de Sanctiewet 1977 zullen moeten naleven, zoals het screenen van hun cliënten tegen sanctielijsten. Ook voor dit doel zullen aanbieders persoonsgegevens verwerken. Het zal hierbij gaan om gegevens over de identiteit van cliënten, nu op basis hiervan de screening tegen sanctielijsten zal plaatsvinden.

Ook voor de Sanctiewet 1977 geldt dat de AFM, in het kader van haar toezicht, gegevens kan opvragen waardoor er sprake kan zijn van de verwerking van persoonsgegevens door de toezichthouder.

§ 5.3. Rechtmatigheid gegevensverwerkingen

De verschillende verwerkingen van persoonsgegevens op grond van het onderhavige wetsvoorstel volgen rechtstreeks uit de richtlijn. Bij de totstandkoming van de vierde anti-witwasrichtlijn is overwogen dat het belang van het voorkomen van witwassen en financieren van terrorisme het verwerken van persoonsgegevens rechtvaardigt. De verwerking van persoonsgegevens vindt plaats ter voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen en terrorismefinanciering. Het verrichten van cliëntenonderzoek draagt in grote mate bij aan het op effectieve wijze voorkomen en bestrijden van witwassen en financieren van terrorisme. Ten einde signalen die duiden op onder meer witwassen of terrorismefinanciering te kunnen herkennen, is

het verwerven van kennis en informatie over de identiteit van een cliënt onmisbaar. Ook voor het functioneren van de (Nederlandse) autoriteiten is deze informatie essentieel.

Tegelijkertijd dient het verwerken van persoonsgegevens beperkt te blijven tot hetgeen noodzakelijk is voor de naleving van de verplichtingen uit de Wwft. Dit is ook uitdrukkelijk overwogen bij de totstandkoming van de vierde anti-witwasrichtlijnen komt terug in artikel 34a van de Wwft. Persoonsgegevens die zijn verzameld in het kader van het cliëntenonderzoek mogen niet verder worden verwerkt voor een doel dat onverenigbaar is met dit nalevingsdoel. In artikel 34a Wwft zijn ook andere waarborgen verankerd ter bescherming van persoonsgegevens van cliënten. Zo dient een instelling een cliënt vooraf te informeren over het verwerken van de persoonsgegevens en gelden er bewaartermijnen en de plicht tot vernietiging van persoonsgegevens na verstrijking daarvan.

§ 5.4. Advies Autoriteit Persoonsgegevens

De voorontwerpen van het wetsvoorstel en de memorie van toelichting zijn conform artikel 36, vierde lid, van de AVG voor advies voorgelegd aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

[PM]

§ 6. Regeldrukkosten

Dit wetsvoorstel geeft onder andere uitvoering aan de verordening en dat onderdeel heeft betrekking op de informatie-uitwisseling bij geldovermakingen en overdrachten van cryptoactiva. Dit onderdeel het onderhavig wetsvoorstel levert geen regeldruk op, aangezien deze verplichtingen voor aanbieders van cryptoactivadiensten rechtstreeks volgen uit de verordening zelf. De verordening wijzigt echter ook de richtlijn. Zo wordt de reikwijdte uitgebreid van de cryptopartijen die binnen de reikwijdte van de Wwft vallen. Dit is uiteengezet in hoofdstuk 4 van deze toelichting. Op dit moment vallen enkel de aanbieders van virtuele bewaarportemonnees en aanbieders van wisseldiensten tussen virtuele en fiduciaire valuta onder de Wwft en de Sanctiewet 1977. Voor deze partijen geldt dat zij aan een aantal nieuwe verplichtingen uit de Wwft zullen moeten voldoen die regeldruk opleveren. Voor de nieuwe aanbieders van cryptoactivadiensten die onder het bereik van de Wwft en Sanctiewet 1977 komen te vallen, geldt dat zij straks in één keer aan voor hen nieuwe verplichtingen uit de Wwft en Sanctiewet 1977 moeten voldoen. In het navolgende wordt toegelicht wat de regeldrukgevolgen zijn voor zowel bestaande als nieuwe aanbieders van cryptoactivadiensten die onder de Wwft en Sanctiewet 1977 vallen.

§ 6.1. Gevolgen voor het bedrijfsleven

In deze paragraaf wordt toegelicht welke onderdelen van de richtlijn gevolgen hebben voor de regeldruk van partijen. Omdat er op dit moment geen goede schatting gemaakt kan worden van het aantal nieuwe diensten die zullen worden aangeboden, de hoeveelheid cliënten die bediend zullen worden en het aantal meldingen dat gedaan zal worden, wordt voor het berekenen van de regeldrukeffecten gekeken naar de kosten per (nieuwe) wettelijke verplichting.

§ 6.1.2. Diensten die al vallen binnen de reikwijdte van de Wwft en Sanctiewet

Uit het openbaar register van DNB blijkt dat er momenteel² 36 geregistreerde cryptopartijen zijn, die onder de Wwft en Sanctiewet vallen. Voor deze partijen, die straks onder dienst a en c zullen vallen van artikel 3, eerste lid, onderdeel 16 van MiCA, geldt dat er aanvullende verplichtingen komen indien er een correspondentrelatie wordt aangegaan en/of indien er overdracht van cryptoactiva plaatsvindt naar of vanuit een zelfgehost adres. Daarbij dienen deze partijen, indien het hoofdkantoor zich in een andere lidstaat bevindt, een centraal contact punt aan te wijzen.

---

² Het register is geraadpleegd op 6 juli 2023.

De partijen die reeds onder de Wwft vallen zullen als gevolg hiervan een eenmalige check op het bestaande cliëntenbestand moeten doen en indien nodig aanvullende maatregelen treffen. Ook zullen partijen met een Wwft-registratie een centraal contact punt moeten aanwijzen.

Met de eenmalige controle op het cliëntenbestand zal geen groot tijdsbeslag gemoeid zijn, nu er informatie kan worden gehaald uit bestaande cliëntendossiers. De schatting is dat de eenmalige controle maximaal 40 uur in beslag zal nemen per aanbieder. Dit hangt evenwel af van de grootte van het klantenbestand. Het tijdsbestek dat gepaard gaat met het treffen van de aanvullende maatregelen, die na de eenmalige controle mogelijk nodig zijn, wordt ook geschat op maximaal 40 uur per aanbieder. Hiermee komen de aanvullende kosten voor partijen die reeds onder de Wwft vallen uit op EUR 3.120 per partij (uitgaande van een uurtarief van 39 euro³). Tot slot zullen aanbieders die reeds onder de Wwft vallen een centraal contactpunt moeten aanwijzen. De schatting is dat maximaal 4 uur zal kosten, en hiermee komen de kosten per aanbieder uit op EUR 308 (uitgaande van een uurtarief van 77 euro⁴) wat in totaal uitkomt op EUR 11.088. Voor de huidige toezichtpopulatie komen de nalevingskosten als gevolg van de implementatie van de richtlijn, daarmee in totaal uit op EUR 123.408.

In het kader van de Sanctiewet worden er geen aanvullende eisen gesteld aan de cryptopartijen die reeds onder de Sanctiewet vallen.

§ 6.1.3. Nieuwe diensten binnen de reikwijdte van de Wwft en Sanctiewet

Met het onderhavige wetsvoorstel komen de volgende partijen onder de reikwijdte van de Wwft en Sanctiewet 1977:

- a) het bewaren en beheren van cryptoactiva namens cliënten;
- b) het exploiteren van een cryptoactivahandelsplatform;
- c) het omwisselen van cryptoactiva voor geldmiddelen;
- d) het omwisselen van cryptoactiva voor andere cryptoactiva;
- e) het uitvoeren van cryptoactivaorders namens cliënten;
- f) het plaatsen van cryptoactiva;
- g) het ontvangen en doorgeven van cryptoactivaorders namens cliënten;
- h) het verzorgen van portefeuillebeheer voor cryptoactiva;
- i) het verlenen van cryptoactivaoverdrachtdiensten namens cliënten;

In deze paragraaf kan een onderscheid worden gemaakt tussen partijen die al een Wwft-registratie hebben en aanvullende diensten gaan verlenen en partijen die nog geen Wwft-registratie hebben en cryptodiensten zullen aanbieden.

§ 6.1.3.1 Partijen met een Wwft-registratie

De verwachting is dat partijen met een Wwft-registratie ook aanvullende, nieuwe gereguleerde cryptodiensten, zullen aanbieden. Deze partijen voldoen al aan de Wwft en hebben de nodige procedures en processen al ingericht. Voor bestaande cliënten waarvoor de Wwft controles al hebben plaatsgevonden en die aanvullende diensten willen afnemen, hoeven erg geen extra controles uitgevoerd te worden in het kader van het cliëntenonderzoek. Voor nieuwe cliënten, zullen de Wwft controles wel moeten plaatsvinden. De schatting is dat een aanbieder voor een nieuwe client, ongeveer 6 uur zal besteden aan het cliëntenonderzoek. Hiermee komen de kosten per nieuwe client uit op EUR 234 (uitgaande van een uurtarief van 39 euro⁵). Geschat wordt dat de toename van de administratieve lasten als gevolg van de meldplicht, EUR 39 euro per melding van een gebruikelijke transactie zal zijn (uitgaande van een uurtarief van 39 euro⁶).

---

³ Bron: Bijlage IV.C bij het Handboek Meting Regeldrukkosten, versie d.d. 1 februari 2023, bruto uurloon voor administratief personeel, gemeten door het CBS in 2020.

⁴ Bron: Bijlage IV.C bij het Handboek Meting Regeldrukkosten, versie d.d. 1 februari 2023, bruto uurloon voor leidinggevenden en managers, gemeten door het CBS in 2020.

⁵ Bron: Bijlage IV.C bij het Handboek Meting Regeldrukkosten, versie d.d. 1 februari 2023, bruto uurloon administratief personeel, gemeten door het CBS in 2020.

⁶ Bron: Bijlage IV.C bij het Handboek Meting Regeldrukkosten, versie d.d. 1 februari 2023, bruto uurloon administratief personeel, gemeten door het CBS in 2020.

§ 6.1.3.2 Partijen zonder een Wwft-registratie

Voor deze aanbieders geldt in de eerste plaats dat zij eenmalige kosten zullen maken voor investeringen in ICT-systemen en het opstellen van beleid en procedures. Daarnaast dient er een risicobeoordeling opgesteld te worden. De investeringskosten worden, rekening houdend met de diversiteit aan deze aanbieders, geschat op 20.000 euro per aanbieder. Het opstellen van beleid en procedures door een hoogopgeleide medewerker per aanbieder neemt naar schatting 80 uur in beslag. De eenmalige kosten voor het opstellen van beleid en procedures zullen derhalve EUR 4.320 per aanbieder bedragen (uitgaande van een uurtarief van EUR 54⁷). Het opstellen van een risicobeoordeling zal maximaal 40 uur kosten, hiermee komen de kosten uit op EUR 2160 per aanbieder. Het totaal aan investeringskosten, per aanbieder, bedraagt in totaal derhalve EUR 26.480.

Een schatting van de structurele regeldrukkosten voor deze aanbieders luidt als volgt. Het totale bedrag dat gemoeid zal zijn met het cliëntenonderzoek door deze aanbieders wordt geschat op EUR 234 per cliënt (zes uur per cliënt en een uurtarief van 39 euro voor administratief personeel⁸). Geschat wordt dat de toename van de administratieve lasten als gevolg van de meldplicht, EUR 39 euro per melding van een ongebruikelijke transactie zal zijn (uitgaande en een uurtarief van 39 euro⁹).

Aan het actueel houden van de risicobeoordeling en de daarop gebaseerde gedragslijnen, procedures en maatregelen ligt een risicogebaseerde benadering ten grondslag die met zich brengt dat de maatregelen die hiertoe genomen moeten worden per instelling kunnen verschillen. Geschat wordt dat dit voor de instellingen op jaarbasis zal variëren van 780 euro tot 10.800 euro (uitgaande van een tijdsbesteding variërend van 20 tot 200 uur per jaar en een uurloon dat ligt tussen de 39 euro en 54 euro).

Daarnaast kunnen voor de nieuwe aanbieders die onder de Wwft komen te vallen ook regeldrukkosten voortvloeien uit de verplichting om een compliancefunctie en een auditfunctie in te richten. Deze verplichting zal echter niet voor elke partij gelden, nu de wet dit alleen voorschrijft indien dit passend is en bij de aard en omvang van de instelling past. De kosten daarvan zullen op jaarbasis ongeveer EUR 112.320 per aanbieder bedragen (uitgaande van een tijdsbesteding van 1040 uur per jaar voor zowel de compliance als de auditfunctie en een uurloon van EUR 54¹⁰).

§ 6.1.4. Regeldruk als gevolg van de Sanctiewet

In deze paragraaf wordt toegelicht welke onderdelen van de Sanctiewet gevolgen hebben voor de regeldruk van partijen. Omdat er op dit moment geen goede schatting gemaakt kan worden van het aantal nieuwe diensten die zullen worden aangeboden, de hoeveelheid cliënten die bediend zullen worden en het aantal meldingen dat gedaan zal worden, wordt voor het berekenen van de regeldrukeffecten gekeken naar de kosten per (nieuwe) wettelijke verplichting.

§ 6.1.4.1. Partijen met een Wwft-registratie

Partijen met een Wwft-registratie vallen al onder de Sanctiewet en hoeven geen opstart kosten te maken. Zij zullen wel nieuwe cliënten moeten screenen tegen sanctielijsten. Het screenen van relaties zal automatisch gebeuren door middel van al aangekochte ICT-systemen.

---

⁷ Bron: Bijlage IV.C bij het Handboek Meting Regeldrukkosten, versie d.d. 1 februari 2023, bruto uurloon, hoogopgeleide medewerkers, gemeten door het CBS in 2020.

⁸ Bron: Bijlage IV.C bij het Handboek Meting Regeldrukkosten, versie d.d. 1 februari 2023, bruto uurloon, administratief personeel, gemeten door het CBS in 2020.

⁹ Bron: Bijlage IV.C bij het Handboek Meting Regeldrukkosten, versie d.d. 1 februari 2023, bruto uurloon administratief personeel, gemeten door het CBS in 2020.

¹⁰ Bron: Bijlage IV.C bij het Handboek Meting Regeldrukkosten, versie d.d. 1 februari 2023, bruto uurloon, hoogopgeleide medewerkers, gemeten door het CBS in 2020.

De aanvullende kosten zullen hierdoor minimaal zijn. Dit is echter geheel afhankelijk van het aantal nieuwe cliënten en de prijsafspraken die er zijn gemaakt met de aanbieders van de sanctiescreening tools.

§ 6.1.4.2. Partijen zonder een Wwft-registratie

Voor de nieuwe partijen die onder de Sanctiewet komen te vallen geldt in de eerste plaats dat zij eenmalige regeldrukkosten hebben voor investeringen in ICT-systemen en het opstellen van beleid en procedures met betrekking tot de administratieve organisatie en de interne controle. De ICT-investeringen worden geschat op ongeveer EUR 15.000 per aanbieder. Het opstellen van beleid en procedures door een hoogopgeleide medewerker per aanbieder neemt naar schatting 60 uur in beslag. De eenmalige kosten voor het opstellen van beleid en procedures zullen derhalve 3240 euro per aanbieder bedragen (uitgaande van een uurtarief van 54 euro¹¹). Het totaal aan eenmalige nalevingskosten zal per aanbieder derhalve EUR 18.240 bedragen.

Voor wat betreft de structurele verplichtingen geldt dat het beleid en de procedures met betrekking tot de administratieve organisatie en de interne controle actueel moeten worden gehouden en dat relaties gescreend moeten worden tegen sanctielijsten. Het aantal uur per jaar dat gepaard zal gaan met het actueel houden van beleid en procedures, wordt geschat op 240 uur per jaar, waarmee de kosten hiervoor per aanbieder uitkomen op EUR 12.960 (uitgaande van een uurtarief van EUR 54). Het screenen van relaties zal automatisch gebeuren door middel van ICT-systemen. De kosten hiervoor worden per jaar, per instelling geschat op EUR 10.000. Dit is echter geheel afhankelijk van het aantal cliënten en de prijsafspraken die er zijn gemaakt met de aanbieders van de sanctiescreening tools.

Het wetsvoorstel is voor advies voorgelegd aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR).

[PM]

§ 7. Financiële gevolgen

Het wetsvoorstel heeft geen gevolgen voor de Rijksbegroting. De enige kosten voor de overheid betreffen toezichtkosten. In de financiële sector worden alle toezichtkosten gedragen door de ondertoezichtstaande instellingen zelf. De kosten die aan de sector worden doorberekend worden opgenomen in het Besluit bekostiging financieel toezicht 2019 aan de hand van de uitvoeringstoets die de AFM zal uitvoeren.

§ 8. Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid

Een voorontwerp van onderhavig wetsvoorstel is voor een uitvoerings- en handhaafbaarheidstoets voorgelegd aan AFM en DNB.

[PM]

§ 9. Consultatie

Een voorontwerp van dit wetsvoorstel alsmede een voorontwerp van deze memorie van toelichting zijn openbaar geconsulteerd.

[PM]

---

¹¹ Bron: Bijlage IV.C bij het Handboek Meting Regeldrukkosten, versie d.d. 1 februari 2023, bruto uurloon, hoogopgeleide medewerkers, gemeten door het CBS in 2020.

§ 10. Implementatietermijn

De verordening en richtlijn dienen van toepassing te worden op 30 december 2024.

§ 11. Transponeringstabellen

Transponeringstabel behorende bij de Verordening (EU) 2023/1113 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2023 betreffende bij geldovermakingen en overdrachten van bepaalde cryptoactiva te voegen informatie en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849 (PbEU 2023, L 150).

Bepaling EU-regeling	Bepaling in implementatieregeling of bestaande regeling <i>(Toelichting indien niet geïmplementeerd of naar zijn aard geen implementatie behoeft)</i>	Omschrijving beleidsruimte	Toelichting op de keuze(n) bij de invulling van de beleidsruimte
Artikelen 1/m 27	Behoeft geen implementatie, directe werking	De artikelen 2, vijfde lid en artikel 26, tweede en derde lid bevatten lidstaatopties. Van de lidstaatoptie uit artikel 2, vijfde lid, is reeds gebruik gemaakt in artikel 1c, eerste lid Wwft. Artikel 26, tweede en derde lid, bevatten lidstaatopties die zien op langere bewaartermijnen van gegevens. Nu dit niet nodig wordt geacht, wordt geen gebruik gemaakt van deze lidstaatopties.	
Artikel 28, eerste lid	Artikel 29, onderdeel c, en 30, onderdeel c, Wwft	Geen	
Artikel 28, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving. Volgt reeds uit artikel 5:1 lid 3 Awb	Geen	
Artikel 28, derde lid	Behoeft geen implementatie, directe werking	Geen	
Artikel 28, vierde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving. Volgt reeds uit artikel 27, eerste lid, Wwft en titel 5:2 Awb	Geen	

Artikel 28, vijfde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving. Volgt reeds uit artikel 6:162 BW	Geen	
Artikel 28, zesde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving. Volgt reeds uit artikel 6:162 BW	Geen	
Artikel 28, zevende lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving. Volgt reeds uit de artikelen 1d, zesde lid, 22a en 22b Wwft	Geen	
Artikel 29	Implementatie door middel van bestaande regelgeving. Volgt reeds uit de artikelen 28, 29, 30, 32c en 32e Wwft	Geen	
Artikel 30	Implementatie door middel van bestaande regelgeving. Volgt reeds uit de artikelen 32f t/m 32j Wwft	Geen	
Artikel 31, eerste lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving. Volgt reeds uit artikel 3:4 Awb	Geen	
Artikel 31, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving. Volgt reeds uit artikel 27, derde lid, Wwft	Geen	
Artikel 32, eerste lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving. Volgt reeds uit artikel 20a, tweede lid, Wwft	Geen	
Artikel 32, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving. Volgt reeds uit artikel 20a, eerste lid, Wwft	Geen	
Artikel 33, eerste lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving. Volgt reeds uit titel 5:2 Awb	Geen	
Artikel 33, tweede lid	Behoeft geen implementatie, directe werking	Geen	
Artikelen 34 t/m 37	Behoeft geen implementatie, directe werking	Geen	

Transponeringstabel behorende bij artikel 38 van de verordening, waarmee Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering wordt gewijzigd.

Bepaling EU-regeling	Bepaling in implementatieregeling of bestaande regeling <i>(Toelichting indien niet geïmplementeerd of naar zijn aard geen implementatie behoeft)</i>	Omschrijving beleidsruimte	Toelichting op de keuze(n) bij de invulling van de beleidsruimte
Artikel 2, eerste lid, onderdeel 3	Artikelen 1:1 en 1a, vierde lid Wwft	Geen	
Artikel 38, onderdeel 2a	Artikel 1a, derde lid, Wwft	Geen	
Artikel 38, onderdeel 2b	Artikel 1:1 Wwft	Geen	
Artikel 38, onderdeel 2c	Artikel 1:1 Wwft	Geen	
Artikel 38, onderdeel 2d	Artikel 1:1 Wwft	Geen	
Artikel 38, onderdeel 3	Behoeft geen implementatie, directe werking	Geen	
Artikel 38, onderdeel 4	Artikel 5 en 8, vierde lid, Wwft	Geen	
Artikel 38, onderdeel 5	Behoeft geen implementatie, directe werking	Geen	
Artikel 38, onderdeel 6	Artikel 2e, eerste lid, Wwft	Dit betreft een lidstaatoptie waarvan gebruik wordt gemaakt. Nu de overige instellingen, die worden genoemd in artikel 45, negende lid van de richtlijn, ook een dergelijk contactpunt dienen aan te wijzen, wordt dit ook geregeld voor aanbieders van cryptoactivadiensten.	
Artikel 38, onderdeel 7	Hoofdstuk 3a Wwft vervalt	Geen	

Artikel 38, onderdeel 8	Behoeft geen implementatie, directe werking		
Artikelen 39 t/m 40	Behoeft geen implementatie, directe werking	Geen	

ARTIKELSGEWIJS

ARTIKEL I

A

Als gevolg van de verordening wordt een aantal wijzigingen doorgevoerd in de vierde anti-witwas richtlijn. De wijzigingen volgen uit artikel 38 van de verordening. De richtlijn is geïmplementeerd in de Wwft en daarom dient voornamelijk deze wet op een aantal punten gewijzigd te worden. In dit onderdeel wordt ten aanzien van een aantal begripsbepalingen in artikel 1, eerste lid, Wwft wijzigingen aangebracht.

Als gevolg van artikel 3 van de richtlijn, wordt voorgesteld om de volgende begrippen toe te voegen aan artikel 1, eerste lid, Wwft.

aanbieder van cryptoactivadiensten: dit betreft een rechtspersoon of andere onderneming waarvan de activiteit of het bedrijf bestaat in het beroepsmatig aanbieden van één of meer cryptoactivadiensten aan cliënten. Een cryptoactivadienst, is een dienst of activiteit die verband houdt met een cryptoactivum. In artikel 3, eerste lid, onderdeel 16 van MiCA zijn de vergunningplichtige cryptoactivadiensten opgenomen, het betreft de volgende diensten en/of activiteiten:

- a) het bewaren en beheren van cryptoactiva namens cliënten;
- b) het exploiteren van een cryptoactivahandelsplatform;
- c) het omwisselen van cryptoactiva voor geldmiddelen;
- d) het omwisselen van cryptoactiva voor andere cryptoactiva;
- e) het uitvoeren van cryptoactivaorders namens cliënten;
- f) het plaatsen van cryptoactiva;
- g) het ontvangen en doorgeven van cryptoactivaorders namens cliënten;
- h) het verlenen van advies over cryptoactiva;
- i) het verzorgen van portefeuillebeheer voor cryptoactiva;
- j) het verlenen van cryptoactivaoverdrachtdiensten namens cliënten;

Onderdeel h, het verlenen van advies over cryptoactiva, valt niet onder het bereik van de verordening en de richtlijn en is daarom uitgesloten in de definitiebepaling. Dit omdat er bij advies geen sprake is van het verrichten van transacties, waarbij er informatie uitgewisseld dient te worden.

cryptoactivum: dit begrip is gedefinieerd in artikel 3, eerste lid, onderdeel 5 van MiCA. Een cryptoactivum betreft een digitale weergave van een waarde of een recht dat elektronisch kan worden overgedragen en opgeslagen, met gebruikmaking van *distributed ledger technologie* (DLT) of vergelijkbare technologie. Een *distributed ledger* is een informatieopslagplaats waar afschriften van transacties worden geregistreerd en die wordt gedeeld over en gesynchroniseerd tussen een reeks DLT-netwerkknooppunten, door middel van een consensusmechanisme. Een DLT-netwerkknooppunt is een apparaat of proces dat deel uitmaakt van een netwerk en een volledige of gedeeltelijke kopie bevat van de gegevens van alle transacties in een distributed ledger. Deze begrippen zijn gedefinieerd in artikel 3, eerste lid van MiCA.

Indien een cryptoactivum als geldmiddel kan worden aangemerkt of valt binnen een categorie uit artikel 2, tweede tot en met vierde lid, van MiCA, kwalificeert dit niet als cryptoactivum in de zin van de Wwft, maar als een geldmiddel.

verordening betreffende bij geldovermakingen en overdrachten van bepaalde cryptoactiva te voegen informatie: verordening (EU) 2023/1113 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2023 betreffende bij geldovermakingen en overdrachten van bepaalde cryptoactiva te voegen informatie en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849 (PbEU 2023, L 150) vervangt verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006 (PbEU 2015, L 141). Daarom wordt voor de nieuwe verordening een begripsbepaling opgenomen in de Wwft.

zelfgehost adres: dit betreft een *distributed ledger* adres dat niet gekoppeld is aan een aanbieder van cryptoactivadiensten of een ander, niet in de Unie gevestigde entiteit die soortgelijke diensten aanbiedt als een aanbieder van cryptoactivadiensten. Dit begrip is gedefinieerd in artikel 3, onderdeel 20, van de verordening. Een *distributed ledger* adres is een alfanumerieke code ter identificatie van een adres op een netwerk met behulp van *distributed ledger technologie* of een soortgelijke technologie waar cryptoactiva kunnen worden verzonden of ontvangen. Dit volgt uit artikel 3, onderdeel 18, van de verordening.

In dit onderdeel wordt tevens voorgesteld om de volgende definities in artikel 1, eerste lid, Wwft te laten vervallen als gevolg van artikel 2 van de richtlijn.

Een "aanbieder van een bewaarportemonnee" vervalt als instelling onder de richtlijn, daarvoor in de plaats wordt "een van aanbieder van een cryptoactivadienst" opgenomen als "andere financiële onderneming" onder de richtlijn. Hierdoor kan de begripsbepaling "aanbieder van een bewaarportemonnee" vervallen in de Wwft.

Vanwege de toevoeging van het begrip "cryptoactivum", wordt voorgesteld om het begrip "virtuele valuta" te laten vervallen.

Tevens wordt in dit onderdeel voorgesteld om in de begripsbepaling in artikel 1, eerste lid, Wwft de *verordening betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie* te vervangen door de *verordening betreffende bij geldovermakingen en overdrachten van bepaalde cryptoactiva te voegen informatie*. Dit omdat de *verordening betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie* komt te vervallen.

Tot slot wordt in dit onderdeel voorgesteld om in artikel 1, eerste lid, Wwft, de definitie van correspondentrelatie te verruimen zodat ook valutawisseldiensten en relaties die zijn aangegaan voor cryptoactivatransacties of overdrachten van cryptoactiva tevens onder dit begrip komen te vallen. De verruiming van de definitie volgt uit artikel 3, onderdeel 8, van de richtlijn. In de richtlijn wordt deze definitie uitgebreid omdat dergelijke correspondentrelaties ook onderworpen moeten worden aan de specifieke verscherpte cliëntenonderzoekmaatregelen die in beginsel vergelijkbaar zijn met de regels die gelden voor banken en andere financiële ondernemingen.

B

Aanbieders van cryptoactivadiensten worden op basis van de wijziging van artikel 3, tweede lid, van de richtlijn, door toevoeging van het nieuwe onderdeel g aangemerkt als "andere financiële onderneming". Daarom wordt voorgesteld dit begrip op te nemen in het derde lid van artikel 1a Wwft. Tevens wordt voorgesteld het onderdeel dat ziet op bijkantoren van "andere financiële ondernemingen" ook te laten zien op bijkantoren van aanbieders van cryptoactivadiensten. Omwille van de leesbaarheid wordt het onderdeel dat ziet op bijkantoren verplaatst naar een nieuw onderdeel l en wordt het begrip 'aanbieders van cryptoactivadiensten' opgenomen in onderdeel k.

Het tweede onderdeel betreft een technische wijziging. Als gevolg van het aanmerken van "aanbieders van cryptoactivadiensten" als "andere financiële onderneming" in artikel 1a, derde lid Wwft, kunnen de onderdelen l en m van artikel 1a, vierde lid, Wwft vervallen. Het aanbieden van de in deze onderdelen genoemde diensten valt onder het bereik van "aanbieders van cryptoactivadiensten". De onderdelen n tot met q tot l tot en met o, in artikel 1a, vierde lid, moeten vanwege het vervallen van de onderdelen l en m worden verletterd.

C

Dit betreft een technische wijziging. Vanwege verlettering van de onderdelen in artikel 1a, vierde lid Wwft (zie onderdeel B), moeten in artikel 1b de verwijzingen naar dit artikellid worden aangepast.

D

In dit onderdeel wordt voorgesteld om de AFM in artikel 1d, derde lid, Wwft te belasten met het Wwft-toezicht op aanbieders van cryptoactivadiensten. Dit omdat het toezicht op deze partijen op basis van MiCA ook bij de AFM zal komen te liggen. Het integriteitstoezicht door DNB op aanbieders van bewaarportemonnees en aanbieders van wisseldiensten tussen virtuele valuta en fiduciaire valuta komt hiermee te vervallen. Tevens wordt voorgesteld de AFM ook aan te wijzen als de toezichthoudende autoriteit ten aanzien van aanbieders van cryptoactivadiensten die onder de verordening vallen. DNB blijft de toezichthoudende autoriteit ten aanzien van betaaldienstverleners die onder de verordening vallen.

E

In artikel 2e, eerste lid, Wwft wordt voorgesteld om net als voor instellingen bedoeld in artikel 1a, derde lid, onderdeel b of e Wwft op grond van de lidstaatoptie uit artikel 45, negende lid van de richtlijn, gebruik te maken van de lidstaatoptie om aanbieders van cryptoactivadiensten met een hoofdkantoor in een andere lidstaat en met vestiging in Nederland, niet zijnde een bijkantoor, te verplichten om een centraal contactpunt aan te wijzen.

F

Voorgesteld wordt om in artikel 3, vijfde lid, onderdeel g, Wwft "de verordening betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie" te vervangen door "de verordening betreffende bij geldovermakingen en overdrachten van cryptoactiva te voegen informatie". De wijzigingen in het zevende en tiende lid van artikel 3 Wwft betreffen technische wijzigingen als gevolg van de verlettering van de onderdelen in artikel 1a, vierde lid, Wwft (zie onderdeel B).

G

Voorgesteld wordt om artikel 8 Wwft te wijzigen nu de artikelen 19bis en 19ter, die zien op verscherpte onderzoeksmaatregelen, zijn opgenomen in de richtlijn. In bepaalde gevallen dienen aanbieders van cryptoactivadiensten verscherpte cliëntonderzoeksmaatregelen te treffen. Dit is ten eerste het geval indien een aanbieder van een cryptoactivadienst een grensoverschrijdende correspondentrelatie aangaat. Relaties tussen aanbieders van cryptoactivadiensten enerzijds en in derde landen gevestigde entiteiten anderzijds, ten behoeve van overdrachten van cryptoactiva of het aanbieden van soortgelijke cryptoactivadiensten, vertonen overeenkomsten met correspondentbankrelaties met een respondentinstelling in een derde land. Gezien de overeenkomsten moeten aanbieders van cryptoactivadiensten worden onderworpen aan verscherpte cliëntonderzoeksmaatregelen die in beginsel vergelijkbaar zijn met de maatregelen die gelden voor banken en andere financiële ondernemingen. Hiertoe is artikel 8, vierde lid, Wwft aangepast.

Tevens dienen aanbieders van cryptoactivadiensten, op basis van het nieuwe artikel 19bis van de richtlijn, te analyseren welke risico's er aan hun transacties verbonden zijn, ook bij overdrachten naar of vanuit zelfgehoste adressen. Indien de aanbieder van cryptoactivadiensten er kennis van heeft of heeft gekregen dat de informatie over de initiator of begunstigde die het zelfgehoste adres gebruikt niet klopt of indien de aanbieder van cryptoactivadiensten bij overdrachten waarbij zelfgehoste portemonnees betrokken zijn te maken krijgt met ongebruikelijke of verdachte transactiepatronen of een verhoogd risico op het witwassen van geld en terrorismefinanciering, moet die aanbieder van cryptoactivadiensten in voorkomend geval verscherpte cliëntonderzoeksmaatregelen treffen om de risico's op passende wijze te beheren en te beperken. Deze maatregelen zijn opgenomen in artikel 8, vijfde lid (nieuw), Wwft.

H

Dit betreft een technische wijziging. Vanwege verlettering van de onderdelen in artikel 1a, vierde lid (zie onderdeel B), zijn de juiste verwijzingen opgenomen.

I

Dit betreft een technische wijziging. Vanwege verlettering van de onderdelen in artikel 1a, vierde lid (zie onderdeel B), zijn de juiste verwijzingen opgenomen.

J

Het huidige registratieregime zoals neergelegd in hoofdstuk 3A Wwft, voor aanbieders van diensten voor het wisselen tussen virtuele valuta en fiduciaire valuta en aanbieders van bewaarportemonnees, komt te vervallen door artikel 47, eerste lid van de richtlijn. Aanbieders van cryptoactivadiensten zullen onder MiCA een vergunning moeten aanvragen.

K en L

Artikelen 29 en 30 schrijven voor de overtredingen van verplichtingen waarvoor toezichthouders respectievelijk een last onder dwangsom en een boete kunnen opleggen. Deze onderdelen betreffen technische wijzigingen als gevolg van het vervallen van de artikelen die betrekking hebben op het registratieregime voor cryptopartijen (zie onderdeel J). Daarnaast wordt voorgesteld de verwijzing naar "de verordening betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie" te vervangen door "de verordening betreffende bij geldovermakingen en overdrachten van cryptoactiva te voegen informatie". Als gevolg hiervan verdienen de artikelen 29 en 30 aanpassing zodat naar de relevante artikelen uit die laatste verordening kan worden verwezen.

M

Dit betreft een technische wijziging. Vanwege de wijziging van artikel 8 Wwft moeten in artikel 33, eerste lid, Wwft, de verwijzingen naar artikel 8 Wwft worden aangepast.

ARTIKEL II

Dit betreft een technische wijziging van artikel 1, onder 2° van de Wet op de economische delicten (WED) onder de zinsnede de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme. Nu het registratieregime, zoals neergelegd in de artikelen 23b tot en met 23j, komt te vervallen, wordt voorgesteld de verwijzingen naar het registratieregime in de WED te laten vervallen.

ARTIKEL III

Nu aanbieders van wisseldiensten en aanbieders van bewaarportemonnees komen te vervallen als Wwft-instellingen, dienen ook de bepalingen uit de Sanctiewet 1977 die betrekking hebben op deze partijen te vervallen. De verordening introduceert echter ook een nieuwe categorie instellingen, namelijk aanbieders van cryptoactivadiensten, waar de eerdergenoemde partijen ook onder zullen vallen. Er wordt voorgesteld om de Sanctiewet 1977 op deze partijen van toepassing te verklaren. Daartoe dienen de voorgestelde wijzigingen in dit artikel.

ARTIKEL IV

De verordening is op 29 juni 2023 inwerking getreden. De implementatiedeadline is 30 december 2024 (18 maanden na inwerkingtreding).

De Minister van Financiën,